

Místní národní výbor Dubec
1946 - 1956

Inventář

Číslo EL NAD: 51
Evidenční číslo pomůcky: 209

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	7
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	8
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	9
Inventární seznam.....	10

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru je Místní správní komise Dubec a Místní národní výbor Dubec vyvíjející svou činnost od 4. prosince 1945 do 30. června 1960. Obec Dubec spadala v letech 1945 – 1960 do politického okresu Tachov. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Dubec.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb., o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu republiky Československé a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Situace v obci Dubec po válce nebyla zcela přehledná. I když byl ustanoven zmocněnec Okresní správní komise v Tachově pro obec Dubec Josef Sinkule již 23. srpna 1945, tak obecní agendu stále vedl poslední německý starosta Josef Sattler, který také předal vykonávanou administrativní agendu předsedovi místní správní komise Josefu Mokrému dne 16. ledna 1946. Dokládá to zápis v knize příjmů z roku 1944 – 1945, uložené v archivním souboru AO Dubec. Návrh na zvolení Místní správní komise se uskutečnil dne 4. prosince 1945 na schůzi českých osídlenců v obci Dubec. Předsedou byl zvolen Josef Mokřý a členové Jindřich Buš, Josef Jiráček a František Hypš. Členové nově jmenované komise složili předsedovi slib dne 22. prosince 1945 a ujali se svých funkcí. V té době stále používali razítko Obecní úřad Dubec nebo Obec Dubec a to až do roku 1947.

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění ze dne 27. května 1946. Hlavním kritériem pro vznik místního národního výboru byl počet 50 platných voličských hlasů v obci. Pokud počet platných hlasů nedosáhl tohoto počtu, fungovala v obci i nadále místní správní komise nejdéle do roku 1950, kdy byla na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., přeměněna na místní národní výbor. V Dubci se voleb zúčastnilo 44 oprávněných voličů, takže v obci působila i nadále místní správní komise.

Po volbách do ústavodárného Národního shromáždění konaných v květnu 1946 došlo ke zvolení nové MSK dne 21. června 1946, kdy byl předsedou zvolen Václav Moravec,

dalšími členy MSK Josef Jiráček, František Hypš, Stanislav Prokop, Antonín Vašíček a František Šimek. I když k jejich zvolení došlo již v červnu 1946, tak ještě v srpnu 1946 ONV v Tachově jejich volbu neschválil a nebyli jmenováni. Jak je zřejmé z dochovaných písemností, tak se zástupci nově zvolené MSK svých funkcí neujali a i nadále v obci působil předseda Josef Mokřý a 2 členové Josef Jiráček a František Hypš. Situace se změnila teprve v únoru 1947, kdy dosavadní členové MSK rezignovali a 28. února 1947 došlo ke zvolení nové MSK. Předsedou MSK byl jmenován 3. března 1947 Josef Jiráček, náměstkem František Šimek, pokladníkem Jaroslav Křepinský, členy Josef Beran, Stanislav Herbst, Augustin Holec a náhradníky Jaroslav Velek, Antonín Vašíček a Josef Herda.

K přeměně MSK na MNV došlo až v roce 1950. Reorganizace MNV v Dubci proběhla podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., ze dne 28. února 1950 o organizaci místních národních výborů, na návrh MAV NF v květnu 1950. I když zápis z ustavující schůze chybí, z dostupných archiválií je patrné, že od 1. června 1950 se předsedou MNV stal Jaroslav Křepinský, místopředsedou Václav Moravec, finančním referentem Věra Švecová, vyživovacím referentem Josef Herda, kulturním referentem Josef Jiráček a ostatními členy Milada Holcová, Marie Palánová, Stanislav Prokop, Josef Beran, František Hypš, František Šimek, Stanislav Herbst, Václav Kudrna, Jaroslav Křepinský. Přesto že reorganizace MNV proběhla, situace v obci byla i nadále kritická, funkcionáři se často měnili a o práci v MNV, ale i v JZD, neměl nikdo zájem. Předsedu MNV Jaroslava Křepinského vystřídal ve funkci v roce 1951 Václav Moravec. Vzhledem k absenci písemností není však jasné, proč a kdy přesně k této změně došlo. Předseda MNV Václav Moravec ve funkci působil až do voleb v roce 1954.

Ve funkci tajemníka MNV v Dubci působil od května 1952 Pavel Skácal, který byl později přesunut do obce Milíře. Novým tajemníkem společným pro obce Dubec a Pavlíkov byl na základě zprávy ONV v Tachově ze dne 11. září 1953 o rozmístění místních tajemníků MNV v okrese Tachov s účinností od 1. října 1953 pověřen Stanislav Voves, který ve funkci skončil 31. května 1954.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb., o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Jak je patrné ze zápisu o hlasování bylo ve volbách zvoleno 9 členů do MNV v Dubci: Václav Moravec, Josef Jirák, Růžena Herdová, František Švec, Josef Kopp, Josef Beran, František Hypš, František Šimek a Augustin Holec. Vzápětí po volbách se nově zvolená členka MNV Růžena Herdová z obce odstěhovala, a proto byly na 30. května 1954 vyhlášeny doplňovací volby do MNV. Zvolen byl Jan Poláček. Tentýž den se konala ustavující schůze nově zvoleného MNV, při níž byl zvolen předsedou MNV František Švec, tajemníkem Jan Poláček a dalším členem rady František Hypš. Jak proběhla volba a složení jednotlivých komisí nelze pro absenci písemností zjistit. Tajemník Jan Poláček ve funkci setrval do 30. prosince 1955 a od 1. ledna 1956 byl na jeho místo zvolen Josef Jirák. Ani Josef Jirák ve funkci tajemníka nepůsobil dlouho a od 1. listopadu 1956 byl zvolen František Hypš.

Dne 27. května 1956 se uskutečnily opět doplňovací volby do MNV, při kterých byli zvoleni Jaroslav Křepínský a Jaroslav Táborský na uvolněná místa po 2 členech MNV, kteří se z obce odstěhovali (Josef Kopp a Augustin Holec).

Další vývoj MNV v obci Dubec vzhledem k absenci archivních dokladů lze dokumentovat pouze ze zpráv o výsledcích revizí provedených ONV v Tachově. Po volbách v květnu 1957 byl předsedou MNV zvolen Jaroslav Křepínský a tajemníkem František Hypš. Ostatní členy MNV se, bohužel, nepodařilo zjistit. Z těchto revizních zpráv zároveň vyplývá, že činnost MNV a stálých komisí byla zcela nedostačující, funkcionáři neplnili svoje úkoly a tím porušovali tehdy platné zákony a nařízení. Předseda MNV Jaroslav Křepínský ve funkci setrval až do sloučení obce v roce 1960.

K definitivnímu zániku MNV v Dubci došlo sloučením obce Dubec s obcí Bezděkov (u Třemešného) s účinností od 1. července 1960 v souvislosti s územní reorganizací okresu Tachov provedenou na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Tímto se obec Dubec stala osadou obce Bezděkov. Avšak již v roce 1961 došlo k přejmenování obce Bezděkov na Třemešné, přičemž jméno Bezděkov zůstalo jako název osady s platností od 1. ledna 1962. Místní národní výbor Třemešné pak pokračoval ve své činnosti až do roku 1990 a jako Obecní úřad existuje dodnes. Avšak sloučení obce Dubec s Třemešným nebylo definitivní, neboť s účinností od 26. listopadu 1971 se část Dubec vyčlenila z obce Třemešné a přičlenila se k obci Třískolupy. Při dalších územních změnách v okrese Tachov s účinností od 1. ledna 1980 se část Dubec opět vyčlenila z obce Třískolupy a již definitivně se přičlenila k obci Třemešné, jehož součástí je dodnes.

Předsedové MSK a MNV v Dubci v letech 1945 – 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Josef Mokrý	4. 12. 1945	únor 1947 (MSK)
Josef Jirák	3. 3. 1947	květen 1950 (MSK)
Jaroslav Křepínský	1. 6. 1950	1951 (MNV)
Václav Moravec	1951	květen 1954
František Švec	30. 5. 1954	31. 5. 1957
Jaroslav Křepínský	1. 6. 1957	červen 1960

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Písemnosti MSK, resp. MNV v Dubci byly ukládány v budově MNV. O stavu spisovny jsme poměrně dobře zpraveni z častých dohlídek prováděných u MNV v Dubci. K první z nich došlo 9. června 1955 a obsahuje soupis nalezených dokumentů vzniklých před rokem 1945. Rovněž je v zápise uvedeno, že obec vlastní novou kroniku, do níž však není nic zapsáno. Další dohlídka následovala již 9. prosince 1955 a jejím původním záměrem byla skartace spisů MNV. K tomu však vůbec nedošlo pro „velký nepořádek ve spisech“. Aby bylo možné udělat si lepší představu o uložení písemností MNV v Dubci, cituji ze Zápisu o této dohlídce: „Spisy, úřední listy, obecní pojistky a ostatní spisový materiál jest ve dvou místnostech poházený po stolech a skříních ve velkém nepořádku. Činí to dojem hnojiště. Spisy vůbec nejsou ukládány dle spisového řádu do pořadačů.“ Za tento stav byl dle předsedy MNV odpovědný tajemník MNV.

Do další dohlídky provedené 15. dubna 1957 se sice stav spisovny zlepšil, přesto většinu spisů nebylo možné proskartovat, protože nebyly dosud řádně uloženy. Poslední provedená dohlídka spisovny ze dne 4. února 1959 již pouze konstatuje, že spisovna MNV je „v ubohém stavu“. Přesto byly do archivu odebrány spisy z let 1947 – 1949 (soupisy zvířat). O žádném přírůstku se však nezmiňuje ani 22. prosince 1960 zavedený evidenční list JAF ani spis o archivním souboru. Po zrušení MNV v Dubci, resp. jeho sloučení s MNV Bezděkov, byla část písemností zřejmě předána archivu a zbytek, pokud vůbec se jiné písemnosti dochovaly, byl předán nástupnickému MNV Bezděkov, od roku 1962 MNV Třemešné. MNV Třemešné však již žádné písemnosti MNV Dubec archivu nepředal a ani není v tomto archivním souboru žádná archiválie tohoto původce.

Kde přesně se úřadovna MNV nacházela není z dostupných archiválií zřejmé.

Na dochovaných spisech nejsou uváděny spisové znaky.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Před zahájením pořádání byl archivní soubor tvořen 2 kartony z let (1928) 1945 – 1956. Při inventarizaci archivního souboru byly rovněž prověřeny archiválie nástupnického MNV Bezděkov a Třemešné, v nichž se však žádné písemnosti původce nenašly.

Při inventarizaci archivního souboru MNV Dubec byly vyčleněny písemnosti týkající se JZD z let (1928) 1950 – 1955 (1 karton o metrůž 0,12 bm) a přesunuty do archivního souboru JZD Dubec EL NAD 687.

Jelikož ustavení správní komise, resp. počátek jejího oficiálního výkonu, se protáhlo do roku 1946, vykonával zatím všechny dosavadní úřední úkony německý aparát. S tímto stavem zřejmě počítala také okresní správní komise, neboť všechna nařízení docházela na obec přeložená do německého jazyka. Německý starosta Josef Sattler předal svůj úřad českému předsedovi správní komise Josefovi Mokrému teprve 16. ledna 1946, což stvrzuje poslední zápis v hlavní účetní knize příjmů inv. č. 4. Vzhledem k okolnosti, že německá samospráva tak vykonávala svojí činnost déle a pokračovala nikoliv formálně, nýbrž se skutečně podílela na ekonomické správě obce, byly tyto materiály ponechány v archivním souboru AO Dubec.

V archivním souboru MNV Dubec byla rovněž provedena vnitřní skartace (Protokol o vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci č.j.: SOAP/090-0096/2007-40.02 ze 14. 02. 2007 a schválený č.j.: SOAP/008-1465/2007 ze dne 06. 09. 2007), při níž byly vyřazeny účetní doklady z let 1945 – 1956, 1 kniha došlého zboží pro maloobchod z let 1946 – 1948, dílčí zemědělské statistiky z let 1946 – 1956, v celkovém rozsahu 0,05 bm. Při inventarizaci byl archivní soubor přemanipulován a v současnosti je tvořen 1 podacím protokolem a 1 kartonem.

Archivní soubor byl uspořádán podle Návrhu metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních souborů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou II. kategorie.

Jazykem archivního souboru je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Dochované archiválie jsou pouhým torzem písemností z činnosti MNV Dubec. Přesto je z dochovaných archiválií možné udělat si představu o fungování malého MNV v pohraničí.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor MNV Dubec uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zímová v únoru 2007 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 19. prosince 2007

Jana Zímová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Jan Janák – Zdeňka Hledíková – Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročníky 1945, 1948

SOkA Tachov, Archiv obce Dubec, inv .č. 4 kniha příjmů 1944 – 1945 (1946)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21/ D 3, Obecní záležitosti jednotlivých obcí Č – R (Dubec) 1945 – 1952

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21 Evidenční lístky členů MSK / MNV, C – D, 1945 – 1949

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 176 Rozpočty MNV 1958

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 102 Zápisy ze schůzí rady MNV obcí 1953 – 1955

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129 Zápisy z revizí zrušených MNV obce D – J (1956 – 1961)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 603 Zprávy o volbách do MNV (1954)

Úřední list republiky Československé – ročník 1945

Volby do ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května 1946, část II. Volební výsledky podle obcí, sešit 2. Volební kraj V – VII Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, in: Zprávy Státního úřadu statistického, řada B, číslo 4 – 6, ročník XXVII. (1946) číslo 26 – 28

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO – archiv obce

bm – běžný metr

č. – číslo

č. j. – číslo jednací

čp. – číslo popisné

ČR – Česká republika

EL JAF – evidenční list jednotného archivního fondu

EL NAD – evidenční list národního archivního dědictví

ev. - evidenční

inv. č. – inventární číslo

JZD – jednotné zemědělské družstvo

kart. – karton

MAV NF – místní akční výbor Národní fronty

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

NV – národní výbor

odst. – odstavec

ONV – okresní národní výbor

Sb. – sbírky

sign. – signatura

SOkA – státní okresní archiv

Inventární seznam

Spisový materiál

a) registraturní pomůcky

1	Podací protokol	1956	R 1
---	-----------------	------	-----

b) spisy

Statutární záležitosti organizace

2	Volby (registrace a vyhlášky kandidátů do MNV, zápisy o hlasování a sčítání hlasů, seznamy voličů, doplňovací volby, pokyny a směrnice)	1954 – 1956	N 1
3	Organizace činnosti národního výboru (torzo zápisů ze schůzí MNV, protokol o předání obecního úřadu předsedovi MSK, plány práce MNV, pokyny, nařízení ONV, soutěž mezi obcemi)	1947 – 1956	N 1
4	Funkcionáři (členové MSK, hodnocení členů rady a pléna MNV, rozvázání pracovního poměru s tajemníkem)	1947 – 1954	N 1

Vnitřní správa a ochrana veřejného pořádku

5	Bezpečnost (trestní listy, trestní oznámení)	1946 – 1954	N 1
6	Požární ochrana (požární škody domů čp. 15, 19, 20)	1950	N 1

Evidence obyvatelstva, matriční záležitosti

7	Matriční záležitosti (úmrtní zápisy, oznámení o narození pro ohlašovací úřad)	1950 – 1953	N 1
---	---	-------------	-----

Finance a plánování

8	Evidence a správa majetku (přídělové listiny, výkaz vykoupených a přidělených nemovitostí, protokol o převedení elektrických zařízení obce do státní správy, výměr na uvolnění bytu)	1946 – 1952	N 1
9	Finanční hospodaření (rozpočet obce a dobrovolného hasičského sboru, pohledávky bývalého národního správce a hostinského, vyúčtování o hospodaření obce na zkonfiskovaném zemědělském majetku, pohledávky u Záložny-Kampeličky v Dubci)	1946 – 1954	N 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
Územní plánování a výstavba obce			
10	Výstavba (výstavba nových stodol, průzkumné práce v obci)	1950 – 1955	N 1
Zemědělství			
11	Zemědělská statistika (sčítání ploch kultur a hospodářských zvířat, závodové listy a dotazníky, přehled o osobách činných v zemědělství)	1946 – 1956	N 1
12	Zemědělská výroba (plány rostlinné a živočišné výroby)	1950 – 1956	N 1
13	Zemědělská půda (protokol o prověřování a zpřesnění údajů půdy)	1955	N 1
14	Povinné dodávky a výkup zemědělských produktů (směrnice, nařízení, normy, soupis dodávkových povinností)	1946 – 1955	N 1
Vodní hospodářství			
15	Ochrana vodních zdrojů (nápravná opatření závadné vody ve veřejné studni)	1955	N 1
Zdravotnictví			
16	Povinné očkování dětí	1952	N 1
Školství			
17	Zápis žáků do školy	1952	N 1
Kultura			
18	Organizování kulturní činnosti (taneční zábavy, motocyklistická soutěž)	1950 – 1954	N 1

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Dubec
Značka archivního souboru:	MNV Dubec
Časový rozsah:	1946 – 1956
Počet evidenčních jednotek:	2 (1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	18
Rozsah bm:	0,12 (0,01 podací protokol, 0,11 karton)
Stav ke dni:	19. prosince 2007
Archivní soubor zpracovala:	Jana Zímová
Pomůcku sestavila:	Jana Zímová
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl